

2012. gada 4. jūnijs

Reģ. Nr. 1. -5.2./70

Vides aizsardzības un
reģionālās attīstības ministrijai

Atzinums par Ministru kabineta noteikumu projektu "Mikroliegumu izveidošanas, aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumi", VSS-485

Latvijas Dabas fonds (LDF) noteikumu projektu kopumā vērtē pozitīvi un atbalsta tā tālāku virzību, vienlaikus izsakot sekojošus iebildumus:

1. Nepieciešams precizēt noteikumu projekta 21. punktu: "21. Mikroliegumu īpaši aizsargājamo putnu sugu aizsardzībai izveido, ja ap sugas būvētu vai vismaz reizi apdzīvotu ligzdu vai medņa rieta (dabisko apstākļu nosacīta pastāvīga meža teritorija, kurā medņi pulcējas vairošanās periodā) vietas teritoriju ir attiecīgās sugas prasībām piemēroti ligzdošanas vai medņa rieta apstākļi."

Pamatojums: Vairākām „lielo ligzdu” sugām (piemēram, melnajam stārķim) ir raksturīgi pat ilgstoši (vairāk kā 10 gadi) pārtraukumi ligzdas izmantošanā, tādēļ apdzīvotības termiņa noteikšana var radīt šķēršļus pirms tam ilgstoši izmantotu, bet mikrolieguma veidošanas laikā neapdzīvotu ligzdu aizsardzībai.

2. Noteikumu projekta 37. punktā nepieciešams paredzēt iespēju noteikt galvenās cirtes aizliegumu buferzonās ap staignāju mežiem, aluviāliem krastmalu un palieņu mežiem, purvainiem mežiem, minerālvielām bagātu avotu un avoksnāju mikroliegumiem.

Pamatojums: Buferzonās nepieciešams nodrošināt kokaudzes nepārtrauktu klātbūtni, lai minētā veida mikroliegumos nodrošinātu mitra mikroklimata saglabāšanos. Atļaujot izlases cirti (galvenās cirtes veids), tas netiek nodrošināts.

3. Noteikumu projekta 38.4. punktu nepieciešams izteikt šādā redakcijā: "38.4. mežacūku barotavu ierīkošana un mežacūku piebarošana:".

Pamatojums: Mežacūku barotavu ierīkošana saistīta ar mežam netipisku sugu sēklu ieviešanu, eutrofikāciju, mākslīgu meža dzīvnieku skaita palielināšanu, tiem koncentrējoties noteiktā rajonā, kur pastiprināti tiek izmīdīta un izrakāta augsne un bojātas koku saknes, kā arī cilvēku klātbūtnes biežuma palielināšanos. Ar piebarošanu ir saistītas arī medības, kas rada traucējumus ligzdošanas laikā. Liels mežacūku blīvums var būtiski ietekmēt uz zemes ligzdojošo putnu ligzdošanas sekmes.

4. Noteikumu projekta 38.5. punktu nepieciešams izteikt šādā redakcijā: "38.5. Medību torņu ierīkošana un izmantošana un medības no 1. februāra līdz 1. augustam mikroliegumos, kas izveidoti melnā stārķa, jūras ērgļa, zivju ērgļa, mazā ērgļa un klinšu ērgļa ligzdošanas vietu aizsardzībai.

Pamatojums: Ar medīšanu saistītas darbības rada traucējumus ligzdošanas laikā. Mazais ērglis noteikti ierindojams pie 38.5. punktā minētajām sugām, jo tā ligzdošanas sezonālitate, kā arī jūtīgums ir analogs melnajam stārķim. Bez tam termiņš jāmaina uz 1. augustu, jo mazo ērgļu mazuļi izlido no ligzdas tikai jūlija beigās un augusta sākumā.

5. Nepieciešams papildināt noteikumu projektu ar jaunu apakšpunktu, ka buferzonās ap medņu riestu mikroliegumiem aizliegts: "40.4. priežu audzēs veikt kailcirti, kā arī izlases cirtes rezultātā samazināt mežaudzes biežību zem 0,4;"

Pamatojums: Ieteikumi atbilstoši Strazds, M., Hofmanis H., Reihmanis J. 2010. Priekšlikumi medņu riestu apsaimniekošanai Latvijā. Rīga, LOB.

6. Nepieciešams papildināt noteikumu projektu ar jaunu apakšpunktu, ka buferzonās ap medņu riestu mikroliegumiem aizliegts: "40.4. mežacūku piebarošana:"

Pamatojums: Piebarošanai medņu riestos ir negatīva ietekme ne tikai kā traucējumam (ko varētu risināt, nosakot sezonālus ierobežojumus). Piebarošanas rezultātā riestos tiek palielināts meža cūku un plēsēju skaits, kas atstāj negatīvu ietekmi uz medņu ligzdošanas sekmēm.

7. Nepieciešams papildināt noteikumu projektu ar jaunu punktu: "40¹. Ja buferzonās ap medņu riestu mikroliegumiem esošo egļu jaunaudžu īpatsvars ir $\geq 20\%$ no meža kopējās platības, atļauts daļu no egļu jaunaudžēm dabiskot, tās izretinot un/vai papildinot ar lapu kokiem vai priedēm."

Pamatojums: Ieteikumi atbilstoši Strazds, M., Hofmanis H., Reihmanis J. 2010. Priekšlikumi medņu riestu apsaimniekošanai Latvijā. Rīga, LOB.

Saistībā ar LDF priekšlikumu iekļaut īpaši aizsargājamo biotopu sarakstā Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu "Purvaini meži", ierosinām noteikumu projektu papildināt ar jaunu apakšpunktu: "6.1. mikroliegumu īpaši aizsargājamā biotopa "Purvaini meži" aizsardzībai veido, ja biotops šajā vietā atbilst dabiska vai potenciāli dabiska meža biotopa kritērijiem vai biotopam "grūnis", vai tajā ir sastopama Eiropas Savienībā vai Latvijā īpaši aizsargājamas sugas dzīvotne".

Pamatojums: Lai būtu iespējams nodrošināt augstas kvalitātes purvaino mežu biotopu aizsardzību, noteikumu projekta 6. punktā minētajos noteikumos par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu obligāti nepieciešams iekļaut arī Eiropas Savienībā prioritāri aizsargājamo biotopu 91D0* *Purvaini meži*. Bažas, ka mikroliegumu veidošana varētu tikt ierosināta vietās, ko aizņem bioloģiski mazāk vērtīgi jauni, purviem aizaugot izveidojušies, meži, var novērst nosakot gadījumus, kad šī biotopa aizsardzībai neveido mikroliegumus.

Ģirts Strazdiņš, valde